

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Kokous 17, 4/2022

PÖYTÄKIRJA

Aika 26.9.2022 klo 12:30 – 15:00

Paikka Etelä-Suomen aluehallintovirasto (Teams-kokous)

Jäsenet ja (varajäsenet)

Outi Vainio, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(Eero Lehtonen, varapuheenjohtaja, Helsingin yliopisto, emeritus)

Raimo Tuominen, Helsingin yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Petra Sipilä, Turun yliopisto) poistui 4-kohdan käsittelyn jälkeen.

Esa Hohtola, Oulun yliopisto, emeritus: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Joni Mäki, Oulun yliopisto)

Kristiina Haasio, Orion Oyj, emerita: teollisuus
(Jukka Puoliväli, Charles River DRS Finland)

Emrah Yatkin, Turun yliopisto: eläinten hoito ja eläimille tehtävät toimenpiteet
(Niina Kemppinen, Helsingin yliopisto)

Anna Meller, Helsingin yliopisto: eläinlääketieteellinen asiantuntemus
(Lasse Saloranta, Orion Oyj)

~~Heidi Kivekäs, Animalia ry: vapaaehtoinen eläinsuojelutyö
(Maria Lindqvist, Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)~~

Tuula Heinonen, FICAM: vaihtoehtoiset menetelmät
(Jukka Pakkanen, Fimea)

~~Matti Viluksela, Itä-Suomen yliopisto: vaihtoehtoiset menetelmät
(Teija Oinonen, Orion Oyj)~~

Hanna-Marja Voipio, Oulun yliopisto: eläinten hyvinvointia koskeva tutkimus
(Satu Mering, Experimentica Oy)

Paula Hirsjärvi: eläinten pidon etiikka tai yhteiskuntatieteellinen tutkimus
(Saara Reiman)

Tapani Parviainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI
(Eila Kaliste, Etelä-Suomen aluehallintovirasto)

Tiina Pullola, pysyvä asiantuntija, Maa- ja metsätalousministeriö
Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies, pysyvä asiantuntija, Ruokavirasto

~~Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus
Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus~~

Eila Kaliste, sihteeri, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI

Jakelu Neuvottelukunta, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 12.30. Uusi jäsen Jukka Pakkanen esittäytyi kohdan 3 jälkeen.

2. Edellisen pöytäkirjan hyväksyminen

Pöytäkirja on ollut kommentoitavana. Hyväksyttiin.

3. Ministeriön terveiset

Tiina Pullola kertoi: Eläinten hyvinvointi -lakiesitys annettiin eduskunnalle edellisellä viikolla, ja käsittelyaikataulu ei vielä ole selvillä. Lausuntokierroksen perusteella lakiin lisättiin tuotantoporsaiden kirurgisen kastraation kielto 12 vuoden siirtymäajalla. Laissa on positiivilista eläinlajeista, joita saa pitää tuotantoeläiminä, mukaan lukien turkiseläimet. Laki koskee koe-eläimiä tilanteissa, joissa koe-eläinlaissa ei ole säädetty asiasta.

Koe-eläimiin liittyen ei kansallisesti tai EU-tasolla ole meneillään erityisempää.

EU:lle on jätetty kansalaisaloite kosmetiikka-alan eläinkoekiellon turvaamiseksi ja vahvistamiseksi, kemikaalilainsäädännön muuttamiseksi siten, että uusia vaatimuksia eläinkokeiden tekemiseen ei tule, sekä eläinten käytön lopettamiseksi tieteellisessä tutkimuksessa, https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2021/000006_fi
Aloite käsitellään EU:n sääntöjen mukaisesti.

4. Eläinperäisten vasta-aineiden käytön vähentäminen: kuinka voitaisiin edistää?

Edellisessä kokouksessa päätettiin tehdä kannanotto asiasta, joka toimisi kansallisena suosituksena. Kannanottoa valmistelemaan nimettiin Petra Sipilä, Eero Lehtonen ja Eila Kaliste, jotka ovat listanneet asioita, joita kannanotossa on mainittava:

- mitä vasta-aineet ovat
- mihin vasta-aineita käytetään ja mistä niitä hankitaan
- kuinka vasta-aineita tuotetaan: voivat olla eläinperäisiä tai muilla tekniikoilla (mitä ovat) tuotettuja
- miksi eläinten käyttö ei ole hyvä tapa tuottaa vasta-aineita – EURL ECVAM kannanottoon tukeutuen: eläinten käytön lopettamisen ja vähentämisen tavoite
- kun hankitaan vasta-aineita: selvitä, miten ne on tuotettu ja suosi muita kuin eläinperäisiä
- muuta?

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Petra Sipilä ja Eero Lehtonen esittelivät suunnitelmiaan asiakohtien sisällöksi, jotka todettiin hyviksi. Tavoitteen toteuttamisen monimutkaisuus tulisi saada esiin. Valmistelua jatketaan tukeutuen myös alan asiantuntijoihin.

5. 3R-periaatteen edistäminen: 3R-keskuksen rakenne ja toiminta

Keskuksen avajaiset olivat 3.6.2022. Puheenjohtajana toimii Eero Lehtonen, joka kertoi nykytilanteen.

Parhailtaan on haettavana R-alojen (Replacement, Reduction, Refinement) johtajat, jotka aloittavat toimessa vuoden 2023 alusta. Loppuvuonna järjestetään eri R-aloja koskien workshop-tapaamisia ja kolmen Refinement-webinaarin sarja. Näistä tiedotetaan FIN3R-sivuilla <https://fin3r.fi/ajankohtaista>.

6. Etiikan päivä 2023 suunnitteilla

Etiikan päivän suunnittelu on alkanut. Päiväksi on päätetty 15.3.2023, ja paikkana on Tieteiden talo. Päivä striimataan. Mukana on myös työpajoja entiseen tapaan. Pääteemana päivässä on Luonnon ja ympäristön tutkimukset haasteet ja etiikka. Ohjelmaa varten toivotaan näkökulmia ja puhujaehdotuksia. TENK (Tutkimuseettinen neuvottelukunta) tekee selvitystä siitä, tarvitaanko luontoon ja ympäristöön kohdistuvalle tutkimukselle kansalliset eettiset periaatteet ja eettisen ennakkoarvioinnin järjestelmä: <https://tenk.fi/fi/tapahtumat/luonnon-ja-ympariston-tutkimuksen-etiikkaa>. Päivässä tiedotetaan myös TENK:n uudistetusta Hyvä tieteellinen käytäntö -ohjeesta.

Keskustelussa pohdittiin mahdollisia teemoja eläimiin kohdistuvan tutkimuksen osalta: luonnonvaraisten eläinten seuranta pannoitusten ja muiden seurantamenetelmien avulla esimerkiksi linnuilla, ekologiset tutkimukset liittyen ympäristöhaittoihin, ja kansalaisten osallistaminen tutkimuksen tekoon (esimerkiksi pesimälintujen kartoitukset) nousivat esiin. Luonnonvaraisia eläimiä ja niiden kohtelua säätelee useampi eri laki nimettyine viranomaisineen ja lupakäytäntöineen. Vieraslajeille ei ole vastaavan kaltaista eettistä kontrollia säädetty.

7. Muut asiat

- Kokousten järjestäminen jatkossa: jatketaanko etäkokouksin vai pidetäänkö läsnäolokokouksia tarpeellisina? Todettiin paikan päällä tapaamisten olevan tarpeen, mutta ei joka kokouksessa. Pitkän matkan takaa ei välttämättä ole halua matkustaa kolmen tunnin kokousten takia. Ehdotettiin kerran vuodessa järjestettäviä läsnäolokokouksia, joissa voisi olla muutakin ohjelmaa.

8. Tiedoksi

EU komissio julkaissut tilastotiedot vuoden 2019 koe-eläinten käytöstä EU:ssa. Tiedot raportoidaan kolmena osana: Eläinmäärät, eläinlajit ja alkuperä, Käyttö toimenpiteissä sisältäen uudelleenkäytön ja GM-eläinten luomiseen ja ylläpitoon liittyvä toimenpiteissä käyttö. EU:n uusi tilastointi aiheuttaa muutoksia myös kansallisesti julkaistaviin tietoihin.

9. Seuraavat kokoukset

7.12.2022 klo 12.30–15.30 etäkokous. Käsitellään 3R-keskuksen toimintasuunnitelma.

14.2.2023 klo 12.30-15.30 läsnä, etäosallistuminen on mahdollista.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 14.50.